

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေး ရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီရေးအတွက်  
အရှိန်အဟုန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်း အသိပေးမှု ဗဟိုအဆင့်အခမ်းအနားတွင်  
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာမြင့်ထွေး မြွက်ကြားခဲ့သည့်မိန့်ခွန်းကောက်နုတ်ချက်

နေပြည်တော်

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁၆)ရက်

- ဒီနေ့အစည်းအဝေးကြီးဟာ အလွန်အရေးကြီးပြီး INGO/ NGO ရဲ့ role ဟာလည်း အလွန်အရေးကြီးလို့ ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေးမှာပါဝင်တဲ့ INGO / NGO များ၊ MMA နှင့် MAMS တို့မှ တစ်ဦးစီ တက်ရောက်စေလိုပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံမှာ (၂၀၀၉) ခုနှစ်က ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူပေါင်း (၆) သိန်းခန့်ရှိခဲ့ပြီး ရောဂါကြောင့်သေဆုံးသူ (၉၇၂) ဦးရှိခဲ့ပါတယ်။ (၂၀၁၈) ခုနှစ်တွင် ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူ (၇၆,၅၁၈) ဦးနှင့် ရောဂါကြောင့်သေဆုံးသူ (၁၉) ဦးအထိ သိသာစွာလျော့နည်းလာခဲ့ပြီး အဲဒီငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားသူများရဲ့ (၆၄) ရာခိုင်နှုန်းဟာ မြို့နယ် (၁၂)မြို့နယ်မှသာ ဖြစ်ပွားနေတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။
- ဆရာတို့အနေနဲ့ data စာရင်းဇယားတွေကိုကြည့်တဲ့အခါ မယုံသင်္ကာစိတ်ဖြင့်ကြည့်ပါ။ ဒါမှသာ လျှင် data တွေရဲ့ အားနည်းချက်၊ အားသာချက်များကို သိရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၂၀၃၀)ခုနှစ်မှာ ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေး ရည်မှန်းချက်ရရှိရေးအတွက် ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေးစီမံကိန်း (၂၀၁၆-၂၀၃၀) ကိုရေးဆွဲပြီး မဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ဆရာတို့အနေနဲ့ workshop တွေမှာ တကယ့် key and essential professional တွေ၊ basic health service professional တွေက နောက်ဆက်လုပ်မယ့်လုပ်ငန်းများကို အသေးစိတ်ကြည့်ရှုသင့်ပါတယ်။ Executive Summary ကိုရေးစေလိုပါတယ်။ တိုင်းဦးစီးမှူးများနှင့် ဒုတိယဦးစီးမှူးအဆင့်လည်း executive summary ရှိဖို့လိုပါတယ်။ အမျိုးသားငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်မှ စီမံချက်မန်နေဂျာအနေနဲ့ executive summary ကို အကုန်လုံးဖတ်လို့ရပြီး စိတ်ဝင်စားအောင် မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးစေလိုပါတယ်။

- ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ရဲ့ (၇၁) ကြိမ်မြောက်ညီလာခံမှာ “Ministerial call for action to eliminate malaria in the Greater Mekong Subregion before 2030” အား လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပြီး “ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေး အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာစီမံချက် (၂၀၂၁ - ၂၀၂၅)” ကို နှီးနှွယ်ဆက်စပ်တွဲကဏ္ဍစုံမှ ပညာရှင်များနှင့်အတူရေးဆွဲခဲ့ပါတယ်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၂၀၂၅)ခုနှစ်မှာ Plasmodium falciparum ငှက်ဖျားရောဂါကင်းစင်ပျောက်ရေးနှင့် (၂၀၃၀) ခုနှစ်တွင် ငှက်ဖျားရောဂါအမျိုးအစား အားလုံးကင်းစင်ပျောက်ရေး ရည်မှန်းချက်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။
- မဟာမဲခေါင်မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင်း ငှက်ဖျားရောဂါကင်းစင်ပျောက်ရေးမဟာဗျူဟာ (၂၀၁၅-၂၀၃၀) မှ လုပ်ငန်းတွေကိုလည်း အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။
- ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများ အောင်မြင်မှုအခြေအနေများကို ဆန်းစစ်ဖို့အတွက် သတင်းအချက်အလက်များ မှန်ကန်တိကျစွာရရှိရေးဟာ အရေးကြီးပါတယ်။
- ရရှိလာတဲ့ သတင်းအချက်အလက်များကို စနစ်တကျဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုများ ပုံမှန်ပြုလုပ်ခြင်းကို သာမက သုံးသပ်တွေ့ရှိချက်များကို သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းပေးပို့သူများထံသို့ တုံ့ပြန်ချက်များပေးပို့ခြင်း (feedback) အလေ့အထကိုလည်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြစေလိုပါတယ်။
- ဒါ့အပြင် ငှက်ဖျားရောဂါပိုးသယ်ဆောင်တဲ့ ခြင်္သေ့များဆိုင်ရာ အခြေပြမြေပုံများပြုစုခြင်း၊ ဆေးယဉ်ပါး ငှက်ဖျားရောဂါဖြစ်ပွားမှု အခြေအနေများစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ ရောဂါစောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုမှု သတင်းအချက်အလက်စနစ်ကို အားဖြည့်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ လက်တွေ့မြေပြင်တွင် ရှေ့တန်းမှ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေတဲ့ အခြေခံကျန်းမာရေးပညာရှင်ဝန်ထမ်းများနှင့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း လူထု အခြေပြ ငှက်ဖျားလုပ်သားများရဲ့စွမ်းအားကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာအသုံးပြုခြင်း၊ လုပ်ငန်းတာဝန်များ စနစ်တကျခွဲဝေသတ်မှတ်ခြင်းတို့ကို အလေးထားဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ရေးဆွဲချမှတ်ထားသော ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေး စီမံကိန်းများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တိုင်းဒေသကြီးနဲ့ပြည်နယ်အသီးသီးမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ လုပ်ငန်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများအားလုံးအနေနဲ့ နှံ့စပ်စွာသိရှိလေ့လာထားရှိရမှာဖြစ်ပါတယ်။

- ရေးဆွဲထားတဲ့ ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေး လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်များနှင့် စံလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကိုလည်း ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်များပြုလုပ်၍ လက်ရှိအခြေအနေအရပ်ရပ်နဲ့ကိုက်ညီစေရေးအတွက် မွမ်းမံပြင်ဆင်သင့်တာတွေကိုမွမ်းမံပြီး ဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ငှက်ဖျားရောဂါပိုးသယ်ဆောင်တဲ့ခြင်များရဲ့ သဘောသဘာဝနှင့် ပေါက်ဖွားပြန့်နှံ့မှု အခြေအနေကိုလေ့လာသော ကိမိလဗေဒ (entomologist) ပညာရှင်များကိုလည်း လေ့ကျင့်သင်တန်းများ ပိုမိုပေးအပ်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ဝန်ကြီးဌာနမှ ဘဏ္ဍာငွေနှင့် အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများထံမှရန်ပုံငွေများကို ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ခွဲဝေချထားမှု၊ ထိရောက်အကျိုးရှိစွာ အသုံးချမှု စတာတွေကို စနစ်တကျဆန်းစစ်လေ့လာမှုများပြုလုပ်ပြီး ပိုမိုကောင်းမွန်စေရေး ဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။
- ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာမှာ ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကဏ္ဍ ဆေးရုံ၊ ဆေးခန်းများ၊ တိုင်းရင်းသားကျန်းမာရေးအဖွဲ့အစည်းများရဲ့ဝန်ကြီးဌာနနှင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဟာလည်း အရေးကြီးပါတယ်။
- ဝန်ကြီးဌာနမှ ဖြန့်ဝေထားရှိတဲ့ Mobile Tablet များကို သတင်းအချက်အလက်များပေးပို့ရာတွင်ဖြစ်စေ၊ ကျေးလက်ဒေသများတွင် ကျန်းမာရေးစကားဝိုင်းငယ်များ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်ဖြစ်စေ ထိရောက်စွာအသုံးချဆောင်ရွက်ကြစေလိုပါတယ်။
- လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်မှုနှင့် အောင်မြင်မှုအခြေအနေများကို ဆန်းစစ်သုံးသပ်ရာမှာ ကိုက်ညီရမယ့်အချက်များစာရင်း (checklist) များကိုပြုစုကာ အသုံးချဆောင်ရွက်သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်လို့ ပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။

အခမ်းအနားတက်ရောက်သူများစာရင်း -

- အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်
- ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ
- မြန်မာနိုင်ငံ ငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေး ဗဟိုအဆင့်ကော်မတီမှ အဖွဲ့ဝင်များ
- အမျိုးသားငှက်ဖျားရောဂါတိုက်ဖျက်ရေးစီမံချက်မှ စီမံချက်မန်နေဂျာ
- ငှက်ဖျားရောဂါကင်းဝေးရေးဌာနမှ RO များ၊ Team Leader များ
- ဖိတ်ကြားထားသူများ

(ဤမိန့်ခွန်းသည် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏လက်ရေးမူမှ ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)